07/03/2021

Υποβρύχια έρευνα στον αρχαίο Ολούντα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

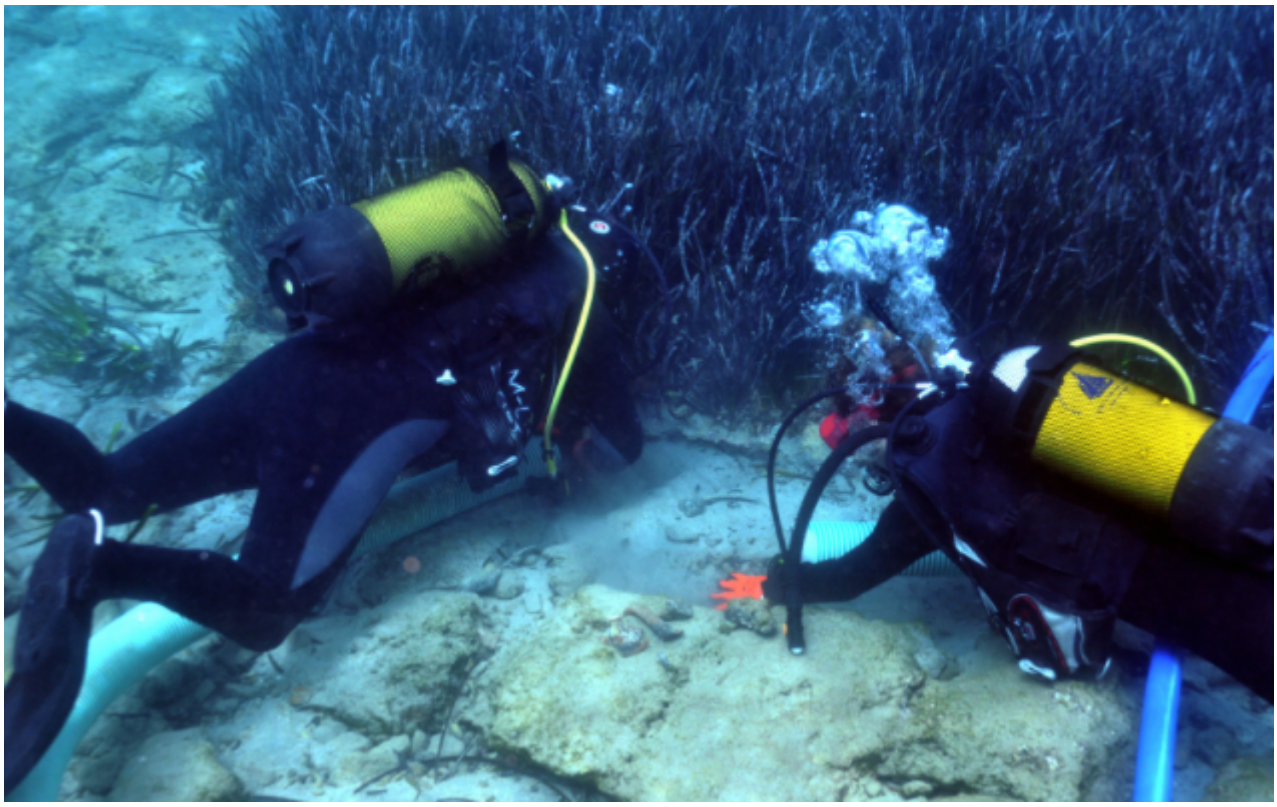

Για τέταρτη χρονιά, αρχαιολογική ομάδα από την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων και ομάδα γεωφυσικών από το Εργαστήριο Δορυφορικής Τηλεπισκόπησης του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών (ΙΤΕ), καθώς και εθελοντές δύτες και επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων συνέχισαν την υποβρύχια γεωαρχαιολογική έρευνα στην ευρύτερη περιοχή του κόλπου της Ελούντας, αναζητώντας, διερευνώντας και αποτυπώνοντας τεκμήρια της βυθισμένης πόλης του αρχαίου Ολούντος και της επικράτειάς της, στον κόλπο της Ελούντας στην Κρήτη.

Το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε και φέτος, κυρίως στην περιοχή του Πόρου. Συγκεκριμένα, συνεχίστηκε ο επιφανειακός καθαρισμός από άμμο και βλάστηση στη συνέχεια μεγάλης επιμήκους κατασκευής που ανήκει πιθανότατα στο τείχος της αρχαίας πόλης, αν και δεν αποκλείεται η ερμηνεία του ως λιμενοβραχίονα. Το γεγονός ότι είναι ορατή στην επιφάνεια του βυθού μόνο η άνω όψη των λιθοπλίνθων και αυτό όχι σε όλη την έκταση, καθιστά απαραίτητη την αποκάλυψη της συνολικής επιφάνειας της κατασκευής και τη διενέργεια δοκιμαστικών ανασκαφικών τομών για τον προσδιορισμό της μορφής και συνεπώς της χρήσης

της.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η αποτύπωση υποβρυχίως και από αέρος βυθισμένων αρχαίων δομών που ανήκουν είτε σε κτίρια, είτε σε άλλες κατασκευές και βρίσκεται σε εξέλιξη η ψηφιακή επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν για την εκπόνηση σχεδίων και τρισδιάστατων απεικονίσεων, τα οποία θα τροφοδοτηθούν στη συνέχεια στη ψηφιακή βάση γεωχωρικών δεδομένων (GIS) ώστε να κατανοηθούν καλύτερα οι μεταξύ τους σχέσεις.

Στην ίδια περιοχή βόρεια και νότια του ισθμού του Πόρου συνεχίστηκε, από το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, η γεωφυσική διασκόπηση του υποστρώματος του βυθού, με την εφαρμογή ηλεκτρικής και μαγνητικής τομογραφίας. Με την μέθοδο αυτή τεκμηριώνεται η ύπαρξη αρχαίων δομών στον υποπυθμένα, οι οποίες φτάνουν σε βάθος μέχρι 1.5 μ. Η εφαρμογή της μεθόδου σε συγκεκριμένους χώρους βοηθάει επίσης στην ερμηνεία δομών, τμήματα των οποίων είναι ορατά στην επιφάνεια.

Πέραν του Πόρου, συνεχίστηκε η υποβρύχια έρευνα στον όρμο του Κριού, στα ανατολικά της χερσονήσου της Κολοκύθας, όπου εντοπίστηκε διάσπαρτη κεραμική, μάρτυρας της χρήσης του όρμου ως αγκυροβολίου. Διερευνήθηκε επίσης το τμήμα από το ακρωτήριο, απέναντι από τη νησίδα Σπιναλόγκα, μέχρι τον όρμο Βαθύ, στη δυτική πλευρά της Κολοκύθας, με παρόμοια αποτελέσματα. Στον όρμο Βαθύ, έγινε τα προηγούμενα χρόνια αποτύπωση και τεκμηρίωση βυθισμένου κτιριακού συγκροτήματος, ενώ στην παραλία εντοπίστηκε διαμορφωμένη πηγή

υφάλμυρου πλέον νερού και μινωική κεραμική, ανάμικτη με πλήθος οστρέων πορφύρας.

Στην απέναντι πλευρά του κόλπου, στην περιοχή Τσιφλίκι εντοπίστηκαν και αποτυπώθηκαν από αέρος βυθισμένα κατάλοιπα κτιρίων και επιμήκης κατασκευή, γνωστή στους ντόπιους, ως δρόμος. Θυμίζει, όντως, τα παραδοσιακά μονοπάτια στην Κολοκύθα, με ξερολιθιές στις δύο πλευρές, τα οποία αντιστοιχούν, πιθανότατα, στους αρχαίους δρόμους που οδηγούσαν στους όρμους με τα βυθισμένα σήμερα κτιριακά συγκροτήματα.

Η σύνθεση των δεδομένων με αυτά των προηγούμενων ετών, σε συνδυασμό με τη μελέτη των πηγών και των αποτελεσμάτων προηγούμενων σωστικών ή συστηματικών αρχαιολογικών ερευνών στην ευρύτερη περιοχή, αποσαφηνίζει σταδιακά την εικόνα της αρχαίας πόλεως και της επικράτειάς της.

Στην αποστολή έλαβαν μέρος οι αρχαιολόγοι: Δρ Θεοτόκης Θεοδούλου, Δρ Γεώργιος Τσιμπούκης, Δρ Αλέξανδρος Τούρτας, Δρ Τατιάνα Φραγκοπούλου, ΜΔ Δημήτριος Καραμπάς, η βιολόγος Δρ Ελπίδα Καραδήμου, ο γεωπόνος ΜΔ Γεώργιος Κατσικογιάννης, ο σχεδιαστής Ιωάννης Κτιστάκης, ο τοπογράφος/μηχανικός Κωνσταντίνος Κωστάκης και οι επαγγελματίες δύτες/εκπαιδευτές Μιχάλης Βασιλάκης, Στέλιος Ασβεσταδέλης και Jean Ασβεσταδέλης. Από πλευράς Ινστιτούτου Μεσογειακών σπουδών έλαβαν μέρος οι γεωφυσικοί: Δρ Νίκος Παπαδόπουλος, Δρ Δημήτρης Οικονόμου, Δρ Κλεάνθης Συμιρδάνης και ο αρχαιολόγος Δρ Gialuca Cantor. Για τη συνδρομή τους θερμές ευχαριστίες οφείλονται στο Δήμο Αγ. Νικολάου που αναμένεται να καλύψει μέσω Προγραμματικής Σύμβασης το κύριο μέρος των δαπανών της έρευνας, τη Mirum
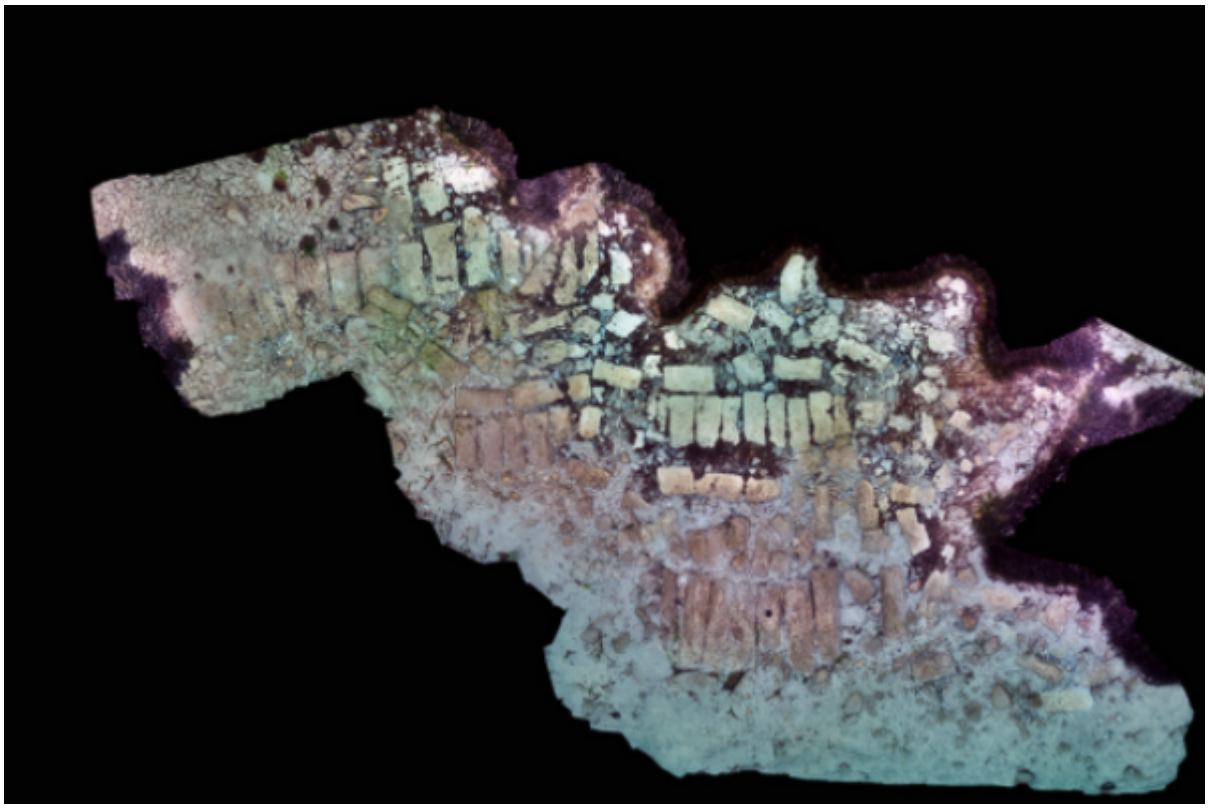
Hellas για την συνδρομή με αυτοκίνητο και καύσιμα, την Creta Maris Beach Resort για τη συνδρομή της μέσω της ΑΛΣ ΑΜΚΕ για αναλώσιμα και στους κατοίκους της Ελούντας για το φιλόξενο τρόπο με τον οποίο υποδέχονται πάντοτε την ερευνητική ομάδα και ενισχύουν παντοιοτρόπως το έργο της. Ως ελάχιστο «αντίδωρο» η ομάδα ξενάγησε στο πεδίο εργασιών την Δ’ τάξη του Δημοτικού Σχολείου Ελούντας, κατά την διάρκεια της έρευνας.